

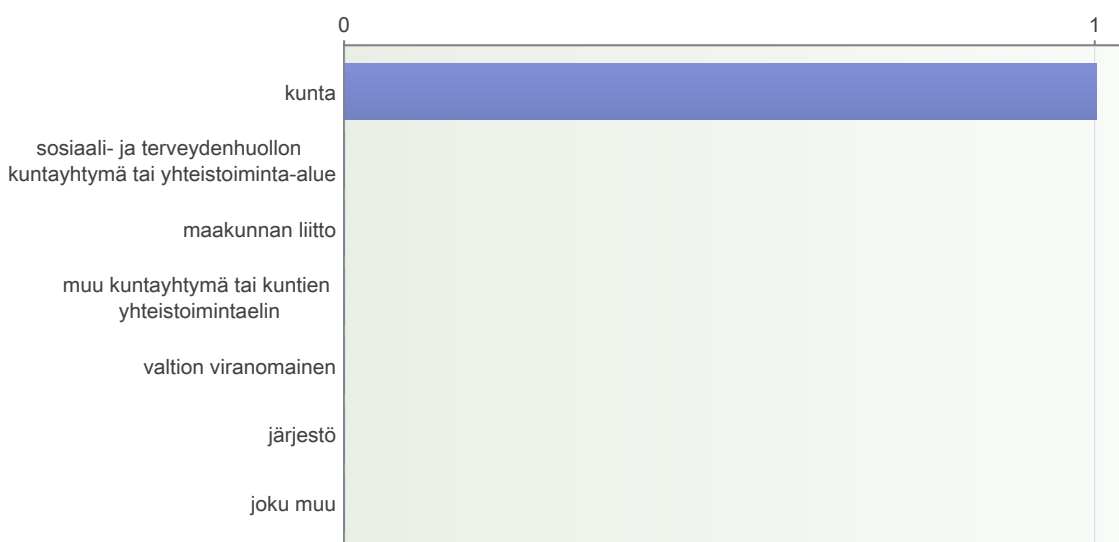
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Lempäälän kunta	Topi Tolvanen	topi.tolvanen@lempaala.fi , 040 133 7485, Tampereentie 6, 37500 Lempäälä	26.10.2016 (täsmennyksiä kunnanhallituksessa 7.11.2016)	kunnanvaltuusto

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Hallintomallin uudistuksella ei yksin pysty kaventamaan väestön hyvinvointi- ja terveyseroja. Niitä voidaan kaventaa, mikäli uudistus toteutetaan niin, että palvelujen hyvä saatavuus ja saavutettavuus varmistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakiluonnoksen 4 §:ssä esitetyllä tavalla. Nämä asiat tulee huomioida maakunnan palvelustrategiassa ja palvelulupauksessa. Valinnanvapausmalli tulee valmistella siten, että se ei johda väestön hyvinvointi- ja terveyserojen lisääntymiseen, eikä julkisten kustannusten kasvuun.

Siirryttäessä osin digitalisoiuihin/sähköisiin palveluihin maakunnan tulee huolehtia siitä, että syrjäseutujen tietoliikennehankkeita/talouksien mahdollisuuksia siirtä verkkopalveluihin tuetaan taloudellisesti ja toiminnallisesti riittävällä tavalla.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- 3 miljardin euron tavoite vaikuttaa ylimitoitetulta huomioiden palvelutarpeen jatkuva kasvu. Ennen hallintorakenteen muuttamista on tärkeää ratkoa asiakas- ja palvelunäkökulmasta, mitkä palvelut kustannetaan julkisilla varoilla. Kustannusten kasvun hillintätavoite pystyttäisiin saavuttamaan nykyisellä hallintorakenteella, jossa korostettaisiin asiakas- ja palvelunäkökulmaa. On myös huomioitava, että pitkällä aikavälillä säästöjä ei synny ratkaisuilla, joissa palvelutasoa mahdollisesti alennetaan merkittävästi.

On moitittavaa, että esityksessä ei ole tuotu julki muutoksesta aiheutuvia kokonaiskustannuksia ilmeisine heijastusvaikutuksineen, kuten valmistelutyöhön otona käytettävä kuntien henkilöresurssi sekä välttämättömistä tietojärjestelmä uudistuksista aiheutuvat kustannukset. Kuntien kolmannen osapuolen hyväksi tekemän muutosvalmistelutyön kustannuksista ei ole kunnollista arviota, eikä siihen varsinkaan ole osoitettu rahoitusta.

Uudistukseen liittyvien taustaselvitysten perusteella kustannusten kasvun hillitsemiseen on edellytykset, jos palveluketjujen saumaton, vertikaalinen integraatio toteutuu. Sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän kustannuksia on kuitenkin pystyttävä karsimaan ilman, että väestön palveluista saama hyvinvointi- tai terveysvaikutus vähenee. On siis pyrittävä parantamaan palveluiden kustannusvaikuttavuutta. Säästöjen on synnyttävä toiminnan kustannusvaikutusten perusteella, eikä esimerkiksi maakunnille annettavaa rahoitusta rajaamalla. Säästöjen aikaan saaminen edellyttää laajaa toimintatapojen muutosta ja muutoksen tavoitteellista johtamista sekä tietopohjan ja seurannan järjestämistä.

Esitys ei kuitenkaan anna riittäviä edellytyksiä kustannuskasvun hillinnälle, ellei kuntien roolia yhteistoimijana paranneta. Kuntien toimintaan terveyden, hyvinvoinnin ja työllisyyden paikallisina edistäjinä tulee turvata riittävällä rahoituksella.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittäväällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Esitykseen sisältyvä lainsäädäntö rajoittaisi itsehallintoa merkittävästi. Esitetyssä mallissa maakunta on täysin valtion budjettiohjauksen alla. Keskeisin itsehallintoa rajoittava tekijä on, että maakunnilla ei tulisi olemaan verotusoikeutta, vaan maakuntien talous perustuisi miltei kokonaan valtion maakunnalle osoittamaan rahoitukseen. Valtion rahoituksen on esityksessä nähty oikeuttavan ja edellyttävän maakuntien itsehallinnon olennaiseen rajoittamiseen lainsäädännössä.

Maakuntien päätösvallan kapeus suhteessa suorilla vaaleilla valittuun valtuustoon muodostaa jo lähtökohtaisesti legitimiteettiongelman demokratian näkökulmasta. Maakunnat tulevat olemaan lähinnä työvälineitä vahvistettaessa valtion ohjausta.

Maakuntien itsehallinnon näkökulmasta keskeisiä ongelmakohtia esityksessä ovat muun muassa:

- rajoitettu oikeus sopia (valtakunnallisten in-house yhtiöiden palveluiden käyttövelvollisuus, työnjako ja yhteistyö kuntien kanssa)
- rajoitettu oikeus päättää palveluiden tuotantotavasta (valtioneuvoston päätösvalta yhteistoimintasopimuksissa ja palvelurakenteen ohjauksessa, laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvien palveluiden markkinoille vienti ja yhtiöittämisvelvollisuus sekä maakunnan palvelulaitos)
- rajoitettu oikeus päättää sisäisestä hallinnostaan (mm. maakunnan palvelulaitos, valtakunnalliset palvelukeskukset ja delegointivelvollisuudet)
- erityisesti järjestämislakiin sisältyvät valtioneuvoston ja ministeriön laajat, avoimet ja tulkinnanvaraiset toimivaltuudet ohjata maakunnan operatiivista toimintaa ja päätöksentekoa

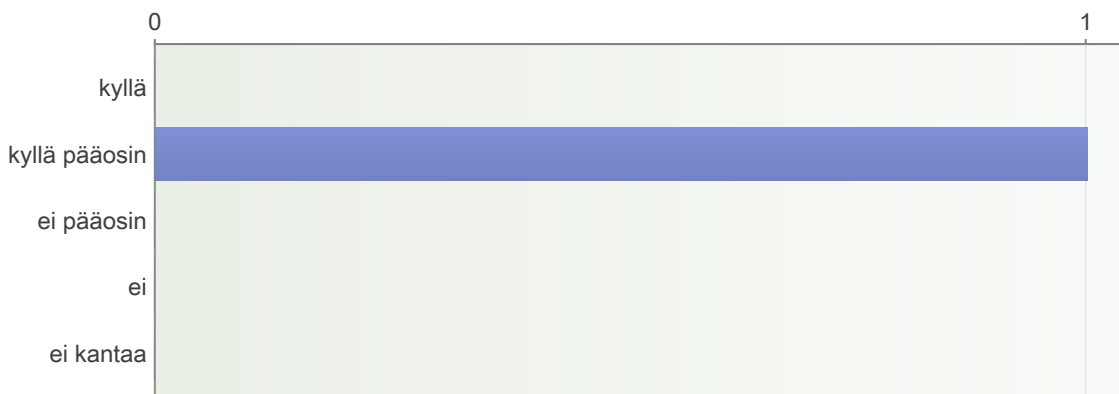
Asukkaiden osallistumisoikeuksia koskeva sääntely maakunnissa vastaa kuntalain sääntelyä, mutta heikentää nykyistä tilannetta, koska paikalliset asiat ratkaistaan maakunnan tasolla. Kansalaisten mahdollisuus vaikuttaa omiin paikallisiin asioihinsa kapenee huomattavasti. Maakuntavaltuuston tulee luoda edellytykset asukkaiden suoralle osallistumiselle.

Maakuntahallintoon tulee luoda sote-lautakuntaa vastaava taso, jotta luottamushenkilöt ovat valmistelussa alusta alkaen mukana ja keskustelu viranhaltijoiden kanssa on mahdollista.

Maakunnan keskeisiä työkaluja ovat sopimukset ja palvelulupaus. Niiden valmistelussa on taattava luottamushenkilöiden riittävä perehdyttäminen ja osallistaminen valmisteluun.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

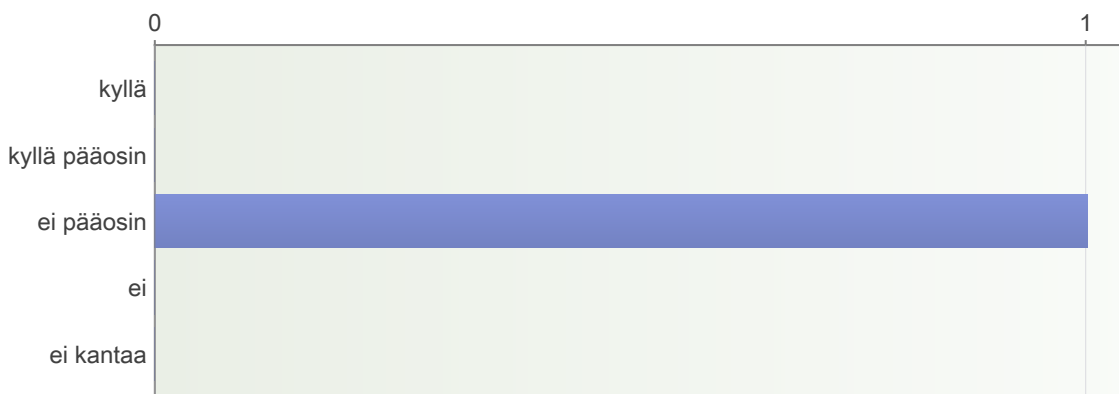
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Tulevat 18 maakuntaa ovat toimintaympäristöltään, julkiselta ja yksityiseltä palvelurakenteeltaan sekä muilta hyvin olosuhteiltaan erilaisia. Muuttoliike, ikääntyminen, digitalisaatio ja maakuntauudistus vaikuttavat eri puolilla Suomea olevien kuntien ja maakuntien toimintaympäristöön hyvin eri tavalla. Muutos korostuu entisestään seuraavien vuosien kuluessa. Maakuntalakiluonnos ei mahdollista palveluiden organisointia olosuhteet huomioon ottaen tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Tämä voi johtaa siihen, että palveluiden tuottaminen tulee tehottomaksi ja kalliiksi. Olosuhteiden erilaisuus tulee ottaa huomioon ja mahdollistaa joustavat yhteistoimintamuodot palvelujen tuottamisessa ja järjestämisessä. Myös perusoikeuksien toteutumisen kannalta on tärkeää, ettei liian jäykkä lainsäädäntö muodosta esteitä asukaslähtöiselle kehittämiselle ja palvelujen toteuttamiselle. Erityisesti suurilla kaupunkiseuduilla on tärkeää varmistaa, että neuvottelut maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimusten sekä kasvusopimusten sisällöstä käydään jatkossakin asianomaisten ministeriöiden kanssa ja mahdollisuudet niiden solmimiseen turvataan. Kuntien ja maakuntien yhteistyölle ei tule luoda lainsäädännöllisiä esteitä. Kunnan ja maakunnan jäykkä toimivaltaraja uhkaa aiheuttaa päällekkäisyyksiä ja palveluaukkoja. Paikallisesti ja alueellisesti erilaiset ratkaisut tulee mahdollistaa lainsäädännöllä. Kunnan asukkaan (palvelunkäyttäjän) näkökulmasta sekä toiminnallisesti ja kansantaloudellisesti on tärkeää mahdollistaa sopimusjärjestelyt kuntien ja maakuntien kesken. Yhteistyöjärjestelyistä, tuotannosta ja järjestämisvastuun siirrosta on oltava mahdollisuus sopia ottaen huomioon kuntien ja maakuntien toimintaympäristöjen erilaisuus. Maakuntalakiin tulee lisätä säännös, joka mahdollistaa maakunnan ja kuntien välisen yhteistyön ja sopimisen sekä tehtävien hoitamisen samaan tapaan kuin yhteistyö kuntien kesken on kuntalain mukaan mahdollista. Lain tulisi mahdollistaa yhteistoiminnan eri muodot suunniteltua laajemmin. Palveluiden monipuolisen tuottamisen kannalta on tärkeää, että se antaa niille

säätiöille, yhdistyksille tai järjestöille, joissa kunta on osapuolena, mahdollisuuden toimia palveluiden tuottajana maakunnalle. Maakuntien ja kuntien joustava mahdollisuus sopia tehtävistä on perusteltua myös siksi, että se mahdollistaa maakuntien keskuskaupunkien ja suurimpien kaupunkiseutujen erityisroolin huomioimisen annettavassa lainsäädännössä monien elinvoimatehtävien, kuten työllisyyden edistämisen, innovaatio- ja kilpailukyky politiikan sekä kotouttamisen, tehokkaassa hoitamisessa alueelliset erityispiirteet huomioiden. Maakuntalakiluonnoksen 7 §:n mukaan maakunta voisi sopia järjestämisvastuun siirrosta kunnalle, silloin kun siitä erikseen laissa säädetään. Sääntelytapaa tulisi muuttaa siten, että sopiminen olisi aina mahdollista, jollei sitä erikseen kielletä.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

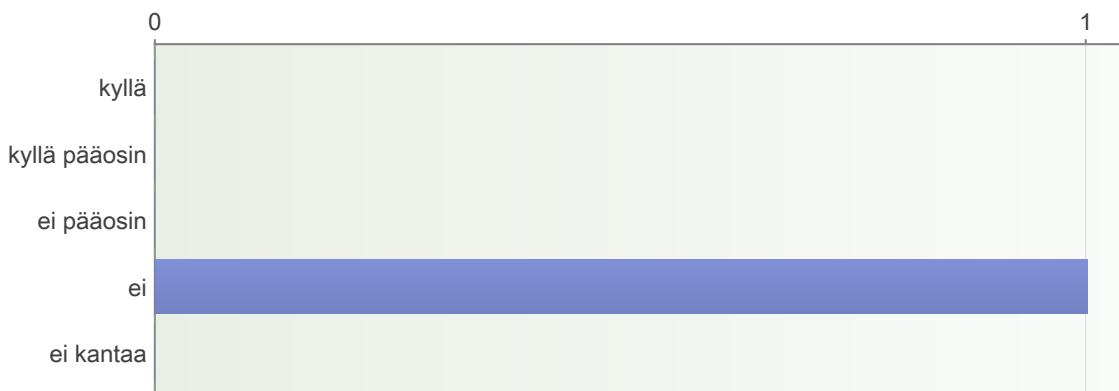
Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Kaupunkiseutujen elinvoimaroolin kannalta on olennaista, että kaupungit ja kaupunkiseudut vastaavat itse muun muassa elinkeinojen edistämiseen ja työllisyyteen, toisen asteen koulutukseen, maankäyttöön, asumiseen ja liikenteeseen (ml. joukkoliikenne) liittyvistä tehtävistä. Tampereen kaupunkiseutu on useissa yhteyksissä korostanut, että olosuhteiden poiketessa voimakkaasti maan eri osissa lainsäädännön tulisi antaa joustoa alueellisesti eriytyneisiin ratkaisuihin esimerkiksi suurilla kaupunkiseuduilla ja harvaan asutuilla alueilla. Tämä näkökulma on tärkeä myös vireillä olevassa uudistuksessa. Yksi ja yhtenäinen malli ei ole toimiva koko maassa, vaan ratkaisun sisällä tarvitaan joustavuutta, toimivaa työnjakoa ja liikkumavaraa erilaisille hallintoratkaisuille tehtävien hoidon suhteen. Laajat toimivallan siirrot maakunnille vievät pohjan kaupunkiseutujen ja kasvukäytävien omiin vahvuuksiin perustuvalta kilpailukyvyyn parantamiselta ja elinvoiman kehittämiseltä. Kaupunkiseutujen erityisasema, rooli ja erityispiirteet tulee ottaa maakuntien muodostamiseen liittyvässä valmistelussa nykyistä selvästi paremmin huomioon. Yksi ratkaisumalli on se, että valittu joukko suuria kaupunkiseutuja saisi erityisaseman maakuntia muodostettaessa, ja niihin sovellettaisiin alueellisesti eriytettyä lainsäädäntöä. Kaupunkiseudut huolehtisivat ainakin osasta maakunnille asetettavista tehtävistä. Erityislainsäädännössä tulee määritellä maakunnalle siirrettävät tehtävät siten, että ne eivät ole päällekkäisiä tai rinnakkaisia kuntien tehtävien kanssa. Toimivaltarajojen tulee olla selkeitä. Jatkovalmistelussa on erityisesti syytä kiinnittää huomiota siihen, että suurten kaupunkiseutujen ja maakunnan roolia ja tehtäviä selkeytetään erityisesti seuraavissa tehtäväkokonaisuuksissa: Lempäälän kunta katsoo, että maakunnan tulee voida sopia alueen kuntien kanssa tarkoituksenmukaisesta yhteistyöstä, työnjaosta ja resurssien kohdentamisesta. Maakunnan tulee myös voida siirtää järjestämisvastuu yhdelle tai useammalle kunnalle/kaupungille, jolla maakunnan arvion mukaan on riittävät taloudelliset ja muut voimavarat näiden tehtävien hoitamiseksi. Ilman järjestämisvastuuta kunnat eivät pysty riittävästi vaikuttamaan paikallisiin ratkaisuihin esimerkiksi

työllisyysmäärärahojen kohdentamisen osalta. Esityksessä työllisyys ja yrityspalveluiden järjestämisvastuu siirretään valtion TE - hallinnolta maakunnalle. Nämä valtiolta maakunnalle siirtyvät tehtävät tulee rahoittaa rahoitusperiaatteen mukaisesti kokonaan valtion varoista. Kuntien työllisyys - ja yrityspalveluihin suuntaamat panostukset säilyvät kunnilla alueen ja kunnan elinvoiman tukemisen resursseina ellei maakunnan ja maakunnan kuntien tai maakunnan ja yksittäisen kunnan kesken toisin sovita. Työllisyyden edistämiseen käytettävät julkiset varat (kunnat + valtio) tulisi nähdä ja hallita yhtenä kokonaisuutena. Vastakkainasettelun rakentaminen kuntien sekä valtion/maakunnan välille ei vie työttömien asioita eteenpäin. Maakuntakaavoituksen siirtymisestä maakunnan liitoilta maakunnille seuraa tarve tarkastella maankäyttö- ja rakennuslain kaavajärjestelmää laajemminkin. Mekaaninen nykyisen maakuntakaavoituksen siirto uusille itsehallinnollisille maakunnille ei ole mahdollista. Toteutuessaan maakuntakaavoituksen siirto heikentää kaupunkiseutujen elinvoiman kehittämisedellytyksiä, luo epäselvyyttä ja ristiriitoja sekä monimutkaistaa kaupunkiseutujen suoraa sopimuskumppanuutta (MAL- ja kasvusopimukset kaupunkiseutujen ja valtiovallan kesken). Tulevasta maakuntakaavoituksesta on säädettävä siten, että se on selvästi aiempaa yleispiirteisempää ja lähinnä strategisten valtakunnallisten tavoitteiden välittämistä kuntien kaavoitukseen. Kuntien ja kaupunkiseutujen onnistuminen elinvoimapolitiikassa edellyttää, että niillä säilyy oikeus itsenäisiin valintoihin maapolitiikassa, kaavoituksessa ja toteuttamisen ohjelmoinnissa. Pirkanmaan pelastuslaitos tuottaa merkittävää lisäarvoa alueen kunnille häiriö- ja poikkeustilanteiden varautumisvalmistelussa. Tämä asiantuntemus ja yhteistoiminnan malli on oltava hyödynnettävissä myös maakuntaudistuksen jälkeen.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

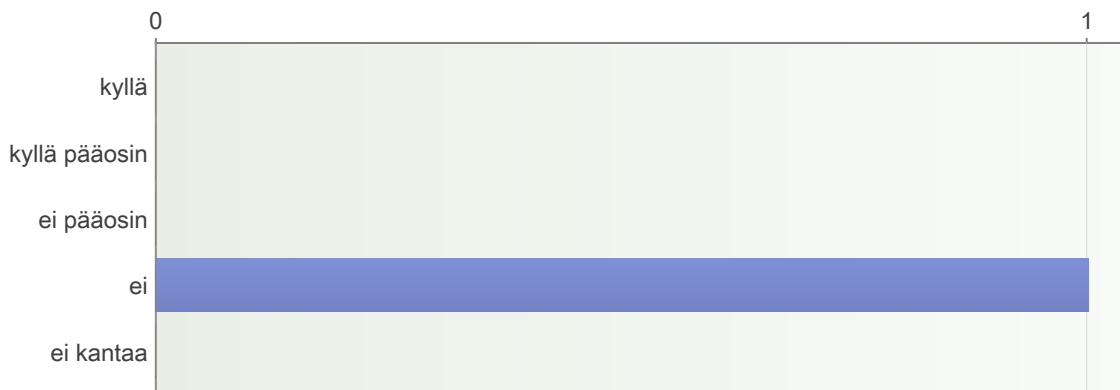
Avoimet vastaukset: ei

- Asukkaiden osallistumisoikeuksia koskeva sääntely maakunnissa vastaa kuntalain sääntelyä, mutta heikentää nykyistä tilannetta, koska paikalliset asiat huomioidaan maakunnan tasolla. Täten kansalaisten mahdollisuus vaikuttaa omiin paikallisiin asioihinsa kapenee huomattavasti. Maakuntavaltuuston tulee luoda edellytykset asukkaiden suoralle osallistumiselle. Ehdotus antaa siihen toimivat puitteet. Nuoriso-, vanhus- ja vammaisneuvostojen toimintatavoista lakiehdotuksessa mainitaan ainoastaan kokoukset. Käytännön toimintamuotoja on runsaammin, aina ohjatuista kävelykierroksista tutustumiskäynneistä ja raadeista sähköiseen vuorovaikutukseen verkossa. Toimivaa suora osallistuminen edellyttää laadukasta viestintää. Lakiehdotuksessa (28§) viestintää on käsitelty asiantuntevasti. Lakiehdotus painottaa viestinnän aktiivisuutta, monikanavaisuutta, riittävyyttä ja oikea-aikaisuutta. Viestintä todetaan luottamuksen vahvistajaksi. Laissa on syytä mainita palaute osallistujille; mihin osapuolet vaikuttivat ja mihin eivät sekä perustelut. Luottamuksen vahvistaminen on suoran osallistumisen ydintavoite. Lakiehdotuksessa korostetaan esimerkiksi yhtiöiden

osakassopimuksiin kuuluvaa toiminnan läpinäkyvyyttä ja tiedonantovelvollisuutta.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Maakuntalakiluonnoksen 9 luvun säännöksiä maakunnan palvelulaitoksesta tulee tarkastella uudelleen. Vaaleilla valitulla maakuntavaltuustolla tulisi olla suuremmat vaikutusmahdollisuudet sen vastuulla olevien palveluiden strategiaan linjauksiin ja oman palvelutuotannon kokonaisuuteen. Maakunnan yhteyteen perustettava erillinen ja kokonaan uusimuotoinen oikeushenkilö ja palvelujen erottaminen tämän erillisen oikeushenkilön vastuulle saa aikaan raja-aidan, joka luo esteitä toiminnan johtamiselle sekä maakunnan toiminnan ja talouden kokonaisuuden hallinnalle. Järjestämisvastuun ja operatiivisen johtamisen erottaminen aiheuttaa toisaalta hallinnon päällekkäisyyttä ja toisaalta asiantuntemuksen liiallista painottumista operatiiviselle puolelle. Demokratian toteutuminen jää ehdotetussa mallissa välilliseksi. Maakuntavaltuuston päätösvaltaa rajattaisiin merkittävästi suhteessa sen keskeisempään tehtävään eli sosiaali- ja terveyden huollon järjestämiseen. Myös pelastustoimen varautuminen häiriötilanteisiin ja turvallisuuteen edellyttävät vahvaa järjestäjän roolia. Palvelulaitosta koskevien ehdotusten taustalla on tarve tehdä palvelutuotannon talous ja kustannusrakenne läpinäkyväksi. Sama tavoite voidaan saavuttaa edellyttämällä palvelutuotannon talouden eriyttämistä ja kustannusten läpinäkyvyyttä siten, että niitä voidaan vertailla muiden palvelutuottajien kustannusrakenteisiin.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Yleiskatteellisuudesta johtuen maakunnilla on mahdollisuus päättää saamansa rahoituksen käytöstä. Tämä on välttämätöntä maakuntien itsehallinnon toteutumisen kannalta. Yleiskatteellisuudesta tulee pitää kiinni, eikä mitään osaa maakuntien saamasta rahoituksesta saa korvamerkitä tiettyihin menoihin. Tämä koskee myös sekä uudistuksen seuraavassa vaiheessa maakunnille siirrettäviä valtion tehtäviä että monikanavarahoituksen purkamisen myötä maakunnille siirrettäviä tuloja. Tämä laki ei saa johtaa tilanteeseen, jossa kunnille jäisi rahoitusvastuu mutta ei järjestämisvastuuta.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

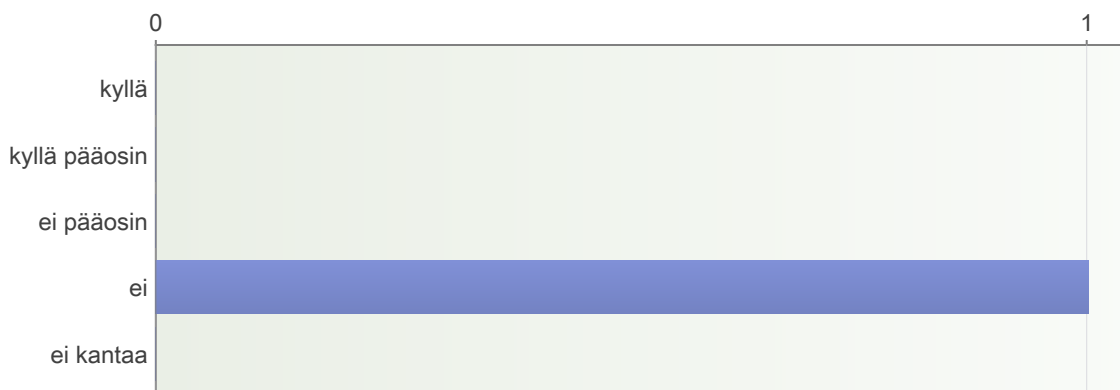
- Hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa maakunnan tehtävistä, kohdassa ”2 luku Maakunnan tehtävät” on kerrottu, että ”6) Maataloushallinnon ja viljelijätukien hallintotehtävät kuitenkin siten, että kunnissa oleva palveluverkko (maaseutuasiamiehet) säilyy käytettävissä.” Maataloushallinnon palveluverkko on tällä hetkellä perustettu nykyisten maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueiden tarpeista. Maakuntahallintoon siirryttäessä on tärkeää, että palveluverkko voidaan muodostaa uudelleen maakunnan näkökulmasta ja sen tarpeiden mukaisesti.

Maakuntien talous- ja henkilöstöhallinnon tukipalvelujen palvelutuotanto tulee järjestää siten, että myös peruskunnat voisivat tulevaisuudessa halutessaan hyödyntää samoja alueellisia palveluntuottajia omina tukipalveluresursseinaan.

Lakiluonnoksessa ei riittävällä tavalla ole huomioitu sitä, että esityksen mukaiset uudistukset vaikuttavat koko suomalaisen yhteiskunnan rakenteisiin. Lakiluonnoksen valmistelussa pitää vielä huomioida ne tehtävät, jotka jäävät huomioimatta, eli heijastusvaikutus. Kolmannella sektorilla ei välttämättä ole valmiuksia vastata kaikkeen tähän palvelutarpeeseen.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Vaikka pykälällä on tarkoitus turvata palveluiden läheisyyttä, se mahdollistaa myös tarkoituksenmukaisen palveluiden keskittämisen. Palveluita keskitettäessä on turvattava tarvittavat fyysiset lähipalvelut. Kaiken kaikkiaan palveluverkkoa on mahdollista tiivistää henkilöstö-, laite- ja investointikustannusten vähentämiseksi. Vuosittaiset toimintakustannuksia erityisesti henkilöstökustannukset voidaan keskittämisen avulla saada parempaan hallintaan. Keskittämisen vastapainoksi tulee lisätä digitaalisia palveluja, puhelinneuvontaa ja liikkuvia palveluita. Maakunnan asukkaiden palvelujen saatavuuden kannalta olennaista on valinnanvapausmallin toteuttamistapa.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

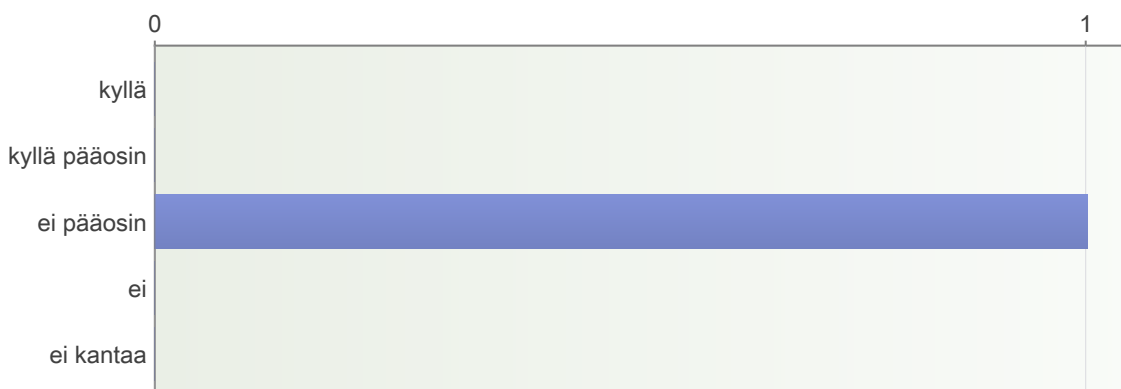

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Yhteistyöalueen maakuntien keskenään solmima yhteistyösopimus on sinällään sopimusosapuolia sitova. Sitovuus ei ole perustelua siltä osin kuin valtiolle on annettu toimivaltaa päättää maakuntien yhteistyösopimuksesta lakiluonnoksen 18 §:n mukaisesti. Valtioneuvoston ja ministeriön laajat, avoimet ja tulkinnanvaraiset toimivaltuudet ohjata maakuntien operatiivista toiminta ja päätöksentekoa eivät ole hyväksyttäviä maakunnan itsehallinnon toteutumisen kannalta. Järjestämislain 18 § valtioneuvoston toimivallasta päättää yhteistoimintasopimuksista pitää poistaa lakiluonnoksesta selvästi itsehallinnon vastaisena.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

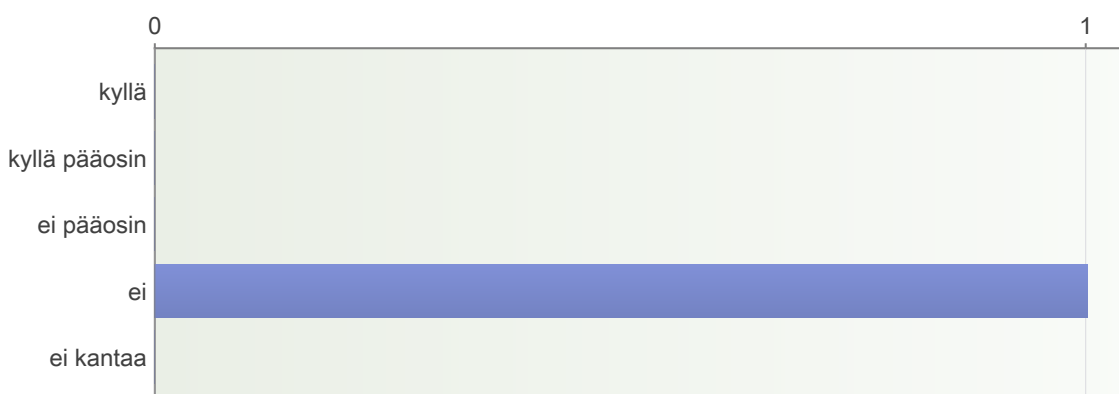
Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Uudistukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi tulee asiakaslähtöisen integraation toteutua peruspalveluiden ja erityispalveluiden (vertikaalinen integraatio) sekä sote-peruspalveluiden (horisontaalinen integraatio) ja maakunnan vastuulla olevien sote-palveluiden ja myös pääosin kuntien vastuulle jäävien hyvinvointipalveluiden välillä. Erityisen ongelmallista on, että luonnos laista valinnanvapaudeksi ei valmistunut

samanaikaisesti järjestämislain kanssa. Tämä vaikuttaa olennaisesti annettavaan arvioon annettavaan arvioon järjestämislaista. Runsaasti palveluja käyttävien asiakkaiden palvelujen yhteensovittamiseksi on ensisijaisen tärkeää, kuinka joustavasti voidaan yhteiskäyttää sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietoja. Keskeistä on myös, millä tavoin rakentuvat insenttiivit potilaan valinnanvapaudesta palveluntuottajille. Tämä asiakasryhmä soveltuu huonosti kapitaatioperiaatteeeseen. Säännöksiin tulee estää mahdollisuus osaoptimointiin ja tämän asiakasryhmän siirtämiseen julkisille palveluntuottajille. Onnistumisen kannalta keskeiseksi säädökseksi nouseekin 16 §:ssä todettu objektiivisen tarpeen edellyttämä integroitu palvelukokonaisuus. Integraation keskeinen edellytys on asiakas- ja potilastietojen hyödyntäminen. Välttämätön edellytys käytännössä palveluiden integraation toteuttamiselle on, että sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietoja pystytään tietoturvallisesti hyödyntämään moniammatillisesti yhtenä kokonaisuutena (arkaluonteisten henkilötietojen salassapitoa ja asiakkaan tiedollista itsemääräämisoikeutta kunnioittaen). Tämä edellyttää nykyisten sosiaali- ja terveydenhuollon henkilörekisterien yhdistämistä siten että yhteiseen rekisteriin kuuluvien tietojen käsittelyoikeus mahdollistetaan työtehtävien mukaisesti. Järjestämislain 62 §:ssä kuvattu rekisterinpitäjyyden määrittely ei täysimääräisesti tue integraation varmistamista yhteistyöalueella tai kansallisesti keskitettävien erityispalveluiden ja maakuntakohtaisten peruspalveluiden välillä. Tältä osin parempi ratkaisu olisi maakuntien yhteistyöalueetasoinen tai kansallinen yhteisrekisterin malli, joka tukisi paremmin maakuntarajat ylittäviä palvelutuotannon toimintoja. Palveluiden ohjaus muuttuu ehdotetussa järjestelmässä olennaisesti verrattuna nykyiseen. Valtion ohjaus suhteessa maakuntiin olisi tiukkaa hallinnollista ohjausta. Maakuntien toteuttamassa palveluiden tuotantoa koskevassa ohjauksessa siirrytään perinteisestä hallinnollisesta ohjauksesta omistajaohjaukseen, sopimusohjaukseen ja markkinaohjaukseen. Integraation toteuttaminen tällaisessa kokonaisuudessa on erittäin vaikeaa ja hallinnollisesti työlästä. Toisaalta integraation toteutuminen on käytännössä täysin riippuvainen ohjauksen onnistumisesta. Lakiluonnoksissa ja perusteluissa ei ole kyetty riittävästi avaamaan ohjausjärjestelmän kokonaisuutta suhteessa integraatiotavoitteeseen.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystaloudessa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

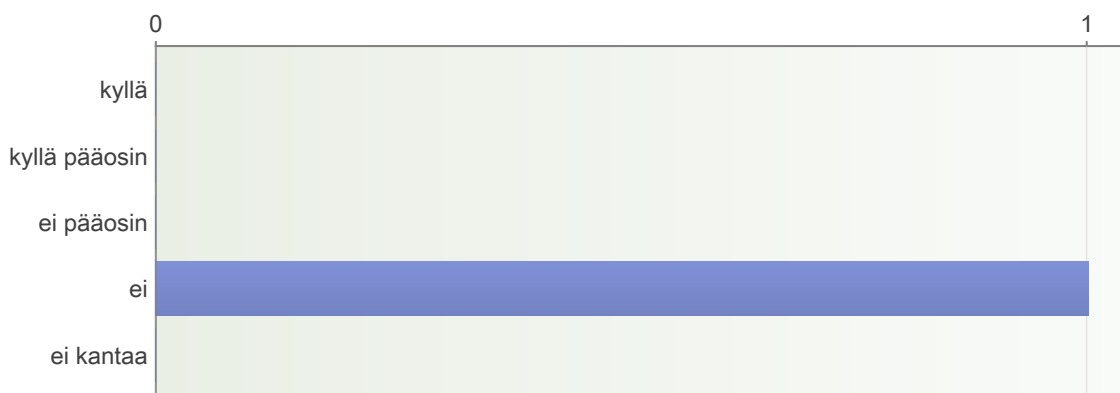
Avoimet vastaukset: ei

- Maakuntien palvelujen järjestämiseen kohdistuvan valtion ohjauksen tulisi kohdistua ainoastaan strategiaan tavoitteisiin sekä maakuntien välisen työnjaon näkökulmasta strategisesti merkittäviin kohteisiin. Valtakunnalliset ja tarvittaessa erikseen kullekin maakunnalle asetettavat sosiaali- ja terveydenhuollon strategiset tavoitteet sekä ministeriön ja maakuntien neuvottelumenettely ovat riittäviä ohjausvälineitä. Valtiolla ei tule olla interventio-oikeutta maakuntien operatiiviseen toimintaan. Erityisen ongelmallista maakuntien

itsehallinnon näkökulmasta on lakiluonnoksen 19 §:n (Palvelurakenteen, investointien ja tiedonhallinnan ohjaus) lisäksi 18 § (Valtioneuvoston toimivalta). Maakuntien toiminnan ohjauksen tulee perustua voimassa olevaan lainsäädäntöön, ei valtioneuvoston eikä ministeriöiden hallinnollisiin päätöksiin. Maakuntien itsehallinnon toteuttaminen edellyttää järjestämislakiluonnoksen 18 ja 19 §:n poistamista kokonaan. Järjestämislain 4 lukuun (Ohjaus, suunnittelu ja kehittäminen) ja maakuntalain 3 lukuun (Maakunnan suhde valtioon ja kuntiin) sisältyvät ohjausmekanismit ovat riittävät maakuntien ohjauksen näkökulmasta.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

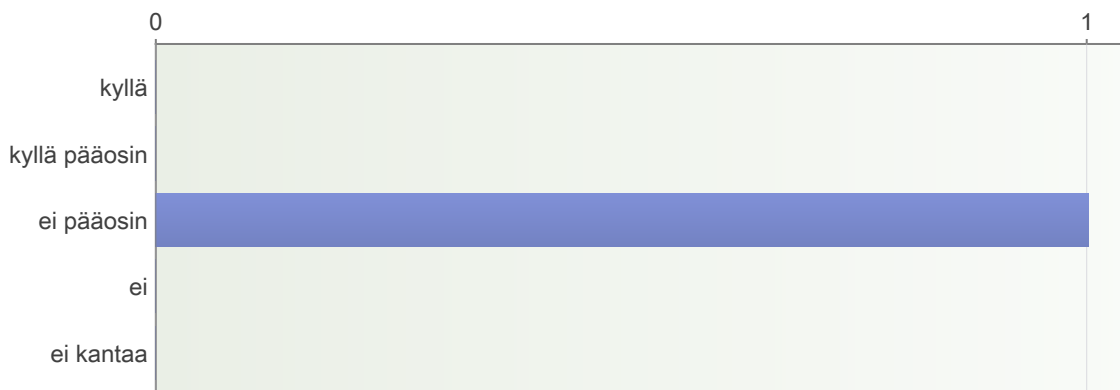

Avoimet vastaukset: ei

- Järjestämistehtävien ja palvelutuotannon hallinnollista erottamista sekä maakunnan palvelulaitosta koskeva sääntely kaventavat maakuntien mahdollisuutta päättää palvelutuotannon tarkoituksenmukaisesta ja tehokkaasta organisointitavasta maakunnan erityispiirteet huomioiden. Järjestely synnyttää suurella todennäköisyydellä tarpeetonta päällekkäistä hallintoa ja hallintokustannuksia sekä heikentää maakunnan kykyä palvelutuotannon ohjaukseen. Lisäksi tulee huomioida, että maakuntien palvelulaitos olisi täysin uuden tyyppinen julkinen organisaatiomuoto, josta ei ole aiempia kokemuksia. Ehdotuksen mukaista järjestelyä arvioitaessa on huomattava, että useat kunnat ovat kokeilleet tilaajatehtävien ja palvelutuotannon hallinnollista erottamista omassa toiminnassaan, mutta järjestelyistä on viime aikoina luovuttu niistä saatujen huonojen kokemusten vuoksi. Erottamisella ei myöskään ole saavutettu tavoiteltuja kustannussäästöjä. Maakunnan vastuulla olevan palvelutuotannon kaavamaiselle hallinnolliselle eriyttämiselle lakiluonnoksen mukaisella tavalla ei ole esitetty selkeää syytä eikä vakuuttavia perusteluita.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Kunnilla tulee olla mahdollisuus toimia yhtiömuodossa palveluiden tuottajana. Valinnanvapaus ja siihen liittyvä yhtiöittämisvelvoite on ongelmallinen monesta eri näkökulmasta ja se on hankalasti ratkaistavissa kestäväällä tavalla. Ongelmakohtia ovat mm. palveluketjun integraation toteutumismahdollisuudet, julkisen vallan käyttö sekä sote-järjestämisen muuttuminen ennakoimattommaksi ja vaikeammin hallittavaksi kokonaisuudeksi. Valinnanvapautta, jonka seurauksena yhtiöittäminen on, olisi voitu laajentaa myös muilla keinoilla, kuten palvelusetelijärjestelmän laajentamisella. Julkisen vallan käyttö yhtiömuodossa on ongelmallista. Tarkoituksenmukaisinta olisikin, ettei julkista valtaa käytettäisi yhtiömuotoisessa organisaatiossa. Toiminnan turvaamiseksi myös kunnilla tulee olla mahdollisuus toimia yhtiömuodossa palvelujen tuottajina, mikäli yhtiöittämisvelvollisuuteen lopulta kuitenkin päädytään. Ehdotukseen sisältyvä ratkaisu, jossa kunnilta evätään mahdollisuudet perustaa tai omistaa valinnanvapauden piirissä olevia palveluita tuottavia yhtiöitä ei ole tarkoituksenmukainen, koska julkisten sosiaali- ja terveystalveluiden kaikki tuotannontekijät (omaisuus, henkilöstö ja osaaminen) ovat kuitenkin kuntien hallussa. Erityisen valitettavaa on, että luonnos laista valinnanvapauksiksi ei valmistunut samanaikaisesti järjestämislain kanssa. Tämä vaikuttaa osaltaan annettavaan arvioon järjestämislaista.

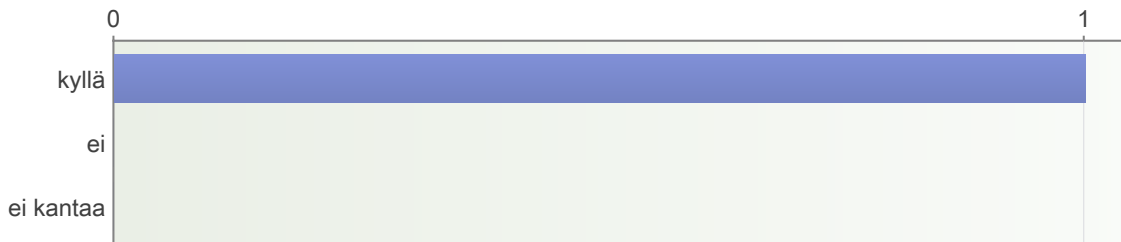
18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaajien määrä: 1

- Järjestämislakiin tulee lisätä työterveyshuollon järjestämisvastuuta koskevat säädökset siitä, mitkä ovat kuntien velvollisuudet jatkossa järjestää työterveyspalvelut pienyrittäjille.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

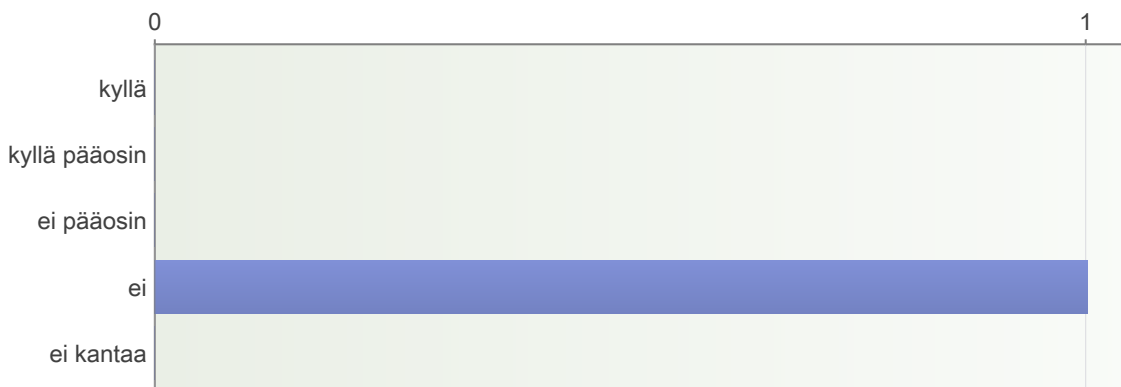
Avoimet vastaukset: kyllä

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

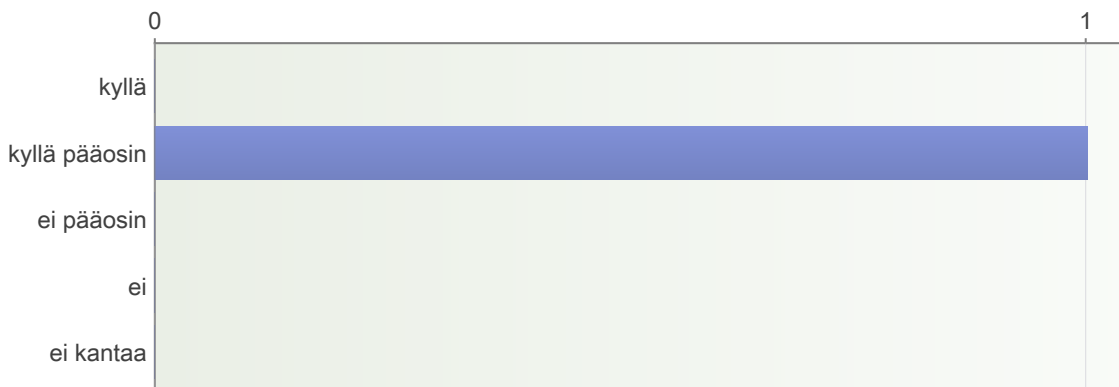

Avoimet vastaukset: ei

- Väliaikaisen toimielimen asemaa ja päätöksentekoa tulee selkeyttää ja toimintaan on varattava riittävä rahoitus. Kunnille selvitystyöstä aiheutuvat kustannukset on korvattava. Voimaanpanolakiehdotuksen mukaan maakunnan liitto asettaa väliaikaisen valmistelutoimielimen laissa mainittujen viranomaisten sopimuksen mukaisesti. Valmistelutoimielimellä on laaja valmisteluvastuu maakunnalle siirtyvien tehtävien, siirtyvän omaisuuden ja henkilöstön, tietojärjestelmien, aloittavan maakunnan talouden sekä luottamus- ja viranhaltijaorganisaatioin valmistelussa. Ehdotuksen keskeisin ongelma on, ettei väliaikaisen toimielimen asema ja päätöksenteko ole riittävän selkeitä. Lainsäädäntöä tulisi täsmentää siltä osin, miten väliaikaishallinnon päätösten valmistelu ja täytäntöönpano käytännössä hoidetaan esimerkiksi tukeutuen soveltuvin osin kuntalakiin ja nykyisten maakuntien liittojen hallinto- ym. sääntöihin. Väliaikaishallinnon toimielimen jäsenet ovat sekä kuntien että valtion viranhaltijoita, joten yksiselitteisesti ei kaiketi voida todeta, että heihin sovelletaan lakia kunnallisista viranhaltijoista. Lisäksi väliaikaisen toimielimen rahoitus on auki. Kaiken kunnissa tehtävän omaisuuteen, sopimukseen, lainoihin ja henkilöstöön ja muuhun maakunnan tehtäviin liittyvän selvitystyön lisäksi kysymys on merkittävästä kustannuksesta. Valmisteluun liittyvät kustannukset tulee korvata kunnille täysimääräisesti valtion varoista.

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

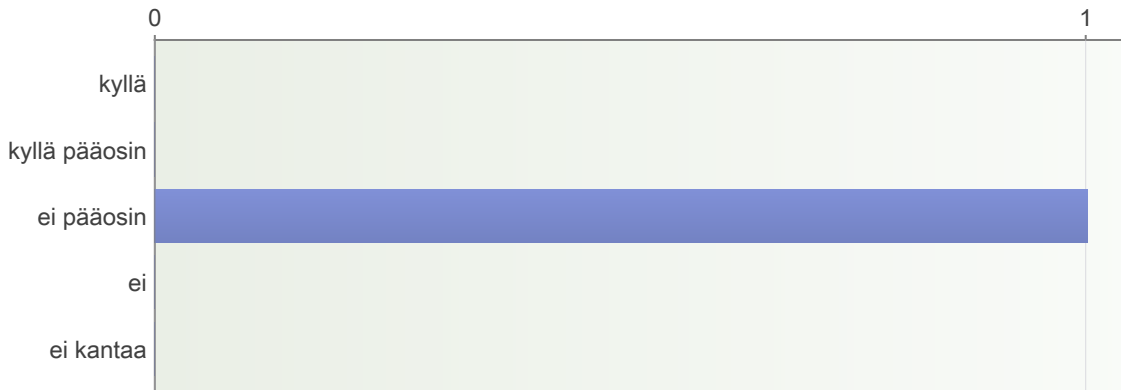

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Valittu mekanismi, liikkeen luovutus, on kannatettava, koska järjestämis- ja tuottamisvastuu siirtyy ko. yksiköistä maakunnille ja yksiköt lakkaavat toimimasta. Ehdotuksessa laiksi tulisi olla tarkemmat säädökset henkilöstön asemasta liikkeenluovutuksessa. Haluamme kiinnittää huomiota YT-lain noudattamiseen jo valmistelun ensivaiheista lähtien. Voimaanpanolain 16 §:ssä säädetään yhteistoiminnasta. Lain 1 momentti koskee yhteistoimintaa liikkeen luovutuksen yhteydessä (luovuttavat työnantajat ja luovutuksensaajat). Lain perusteluissa todetaan yhteistoiminnan muodoksi kuitenkin myös yhteistoiminta väliaikaishallinnon aikana. Tästä syystä voimaanpanolain 16 §:ään tulisikin lisätä myös 2 momentti joka kuuluu: ”Väliaikaishallinnon tulee käsitellä henkilöstön edustajien kanssa tämän lain 7 §:n mukaiset valmistelutoimielimen tehtäviin ja toimivaltaan kuuluvat asiat yhteistoimintalain mukaisesti yhteistoimintaelimessä, siinä laajuudessa mitä yhteistoimintalaissa edellytetään.”

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Ks. vastaus kysymykseen 22.

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

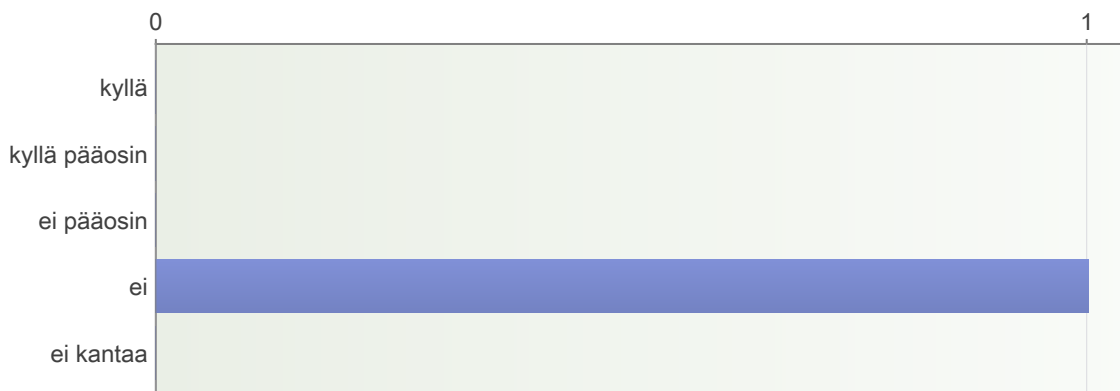
- Uudistukseen liittyvillä omaisuusjärjestelyillä ei saa vaarantaa kuntapalvelujen järjestämistä ja rahoittamista. Tähän liittyen kiinteän ja irtaimen omaisuuden järjestelyjen taloudelliset vaikutukset on korvattava kunnille täysimääräisesti ja kuntakohtaisesti oikeudenmukaisesti kohdennettuna. Myös kuntien tekemät nykyisten sote-tilojen vuokra- ja käyttöoikeussopimukset tulee olla siirrettävissä maakunnan vastattaviksi.

Säädöksillä on myös turvattava omaisuusjärjestelyjen kustannusneutraalius kunnille ja niiden yhtiöille siltä osin, mitä siirrot liittyvät mahdollisiin varainsiirtovero- tai arvonlisäveroseuraamuksiin.

On moitittavaa, että näin merkittävästä asiasta kunnille ei valmistelun tässä vaiheessa ole kattavaa selvitystä tai arviota sen taloudellisista vaikutuksista kunnille.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

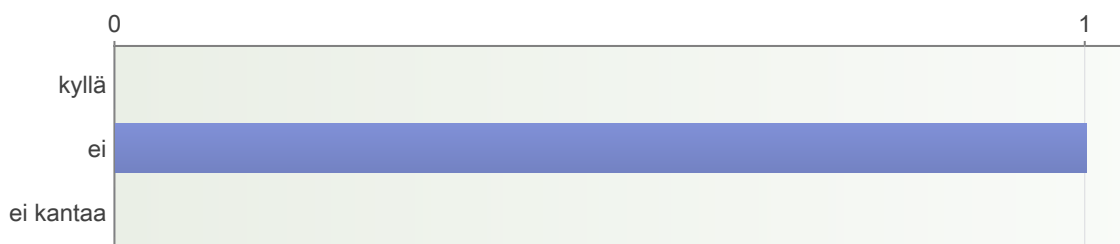

Avoimet vastaukset: ei

- Kunnan oikeus päättää veroprosentistaan on osa kunnallista itsehallintoa eikä nyt valmisteltavaan voimaanpanolakiin tule sisällyttää veroprosenttien tasoa rajoittavaa säännöstöä.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Koska valtio on määrännyt kunnille tehtäviä, joista on syntynyt pysyviä kustannuksia, pitäisi kyseisen tehtävän siirtyessä valtion huolehtia nämä syntyneet kulut kunnilta täysimääräisesti pois. Muuten kunnat joutuvat kustantamaan sille kuulumattomien tehtävien kustannuksia. Asia konkretisoituu esimerkiksi kunnille jäävien ja vaille käyttöä jäävien sote-kiinteistöjen kautta. Kuntaliiton vastauksen pohjalta. Korostetaan vaiheistuksen ja riskienhallinnan näkökulmaa luovuttavan osapuolen kannalta.

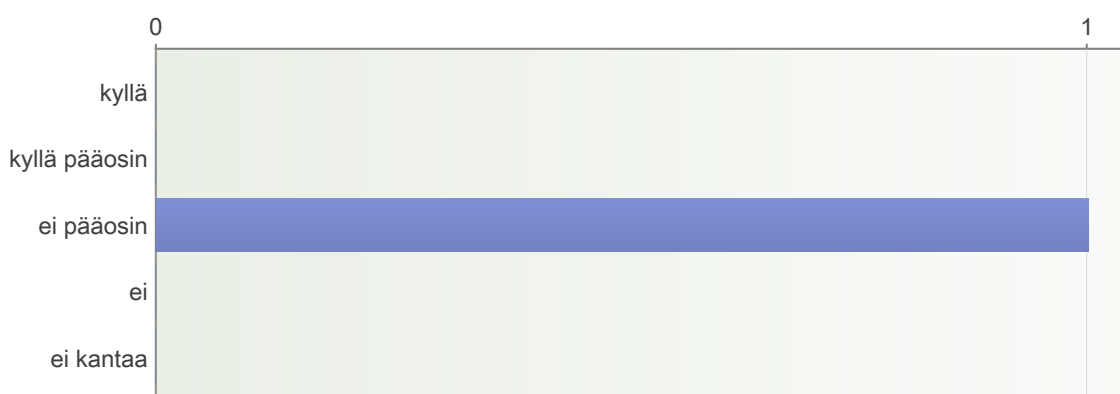
27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Vastaajien määrä: 1

- Kuntien maaseutuhallinto ja lomituspalvelut on määritelty lähtökohtaisesti siirtyviin tehtäviin, samoin kuin pelastustoimi. Kuntien maaseutuhallintoa tai lomituspalveluita ei kuitenkaan ole mainittu voimaanpanolain tarkoituksessa (1§), voimaantulossa (2 §) järjestämisvastuun siirtymisessä (3 §) eikä huomioitu väliaikaisessa valmistelutoimielimessä (6§) ja valmisteluun osallistumisessa (8§).

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

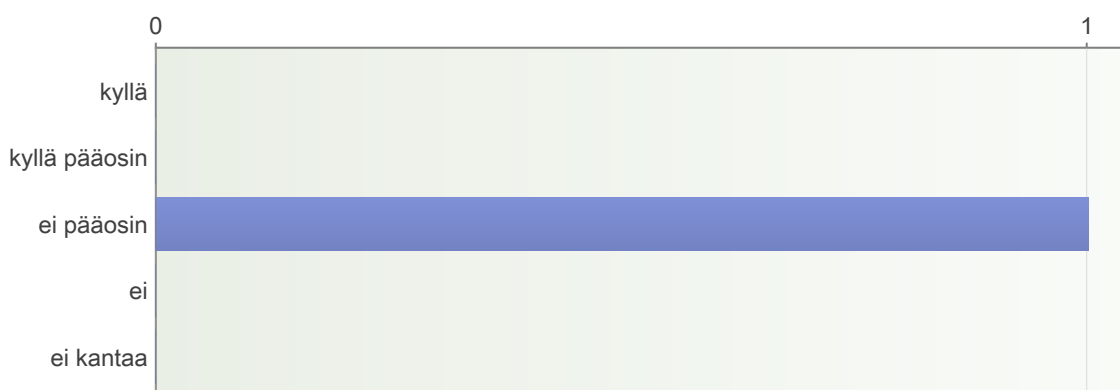

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Esitetty ratkaisu on maakuntien aidon itsehallinnon kannalta haasteellinen. Itsehallintoa korostaisi maakuntien verotusoikeus ja suunnitellun valtionohjauksen kaventaminen uudistuksen myöhemmässä vaiheessa.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

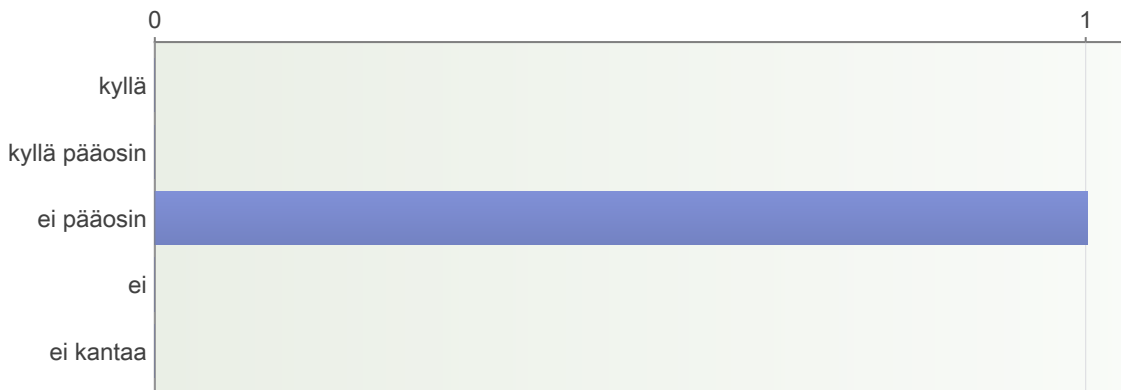

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Koska valtio on määrännyt kunnille tehtäviä, joista on syntynyt pysyviä kustannuksia, pitäisi kyseisen tehtävän siirtyessä valtion huolehtia nämä syntyneet kulut kunnilta kokonaisuutena pois. Maakuntien taloudellisissa edellytyksissä on varmistettava myös rahoituksen riittävyys palkkojen yhteensovittamiseen liikkeenluovutuksen jälkeen. Joka tapauksessa maakunnille aiheutuu tästä useiden satojen miljoonien eurojen lisäkustannus. Lisäkustannukset vaihtelevat maakunnittain.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

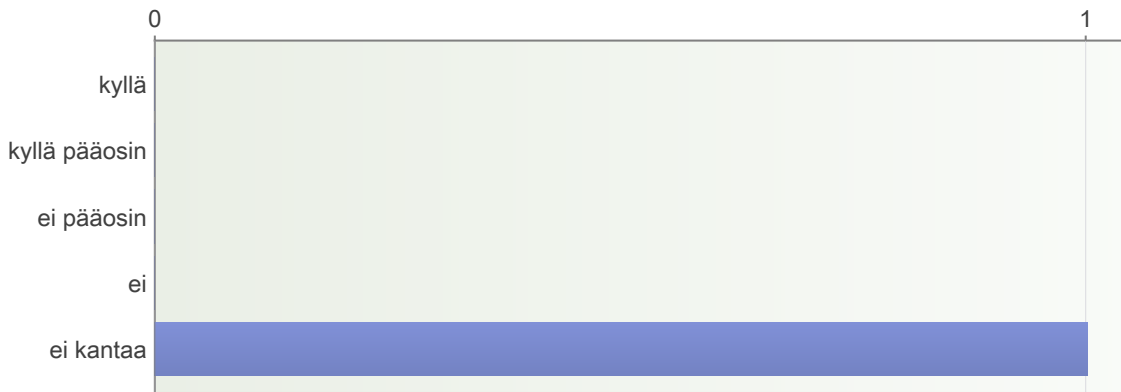

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Ottaen huomioon hyte-kriteerien vähäisen merkityksen rahoituksen kokonaismäärään, niiden määräytymisperusteet ovat liian monimutkaiset ja tulkinnanvaraiset. Hyte-kertoimen painoarvoa maakuntien kokonaisrahoitukseen ei ole syytä lisätä.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

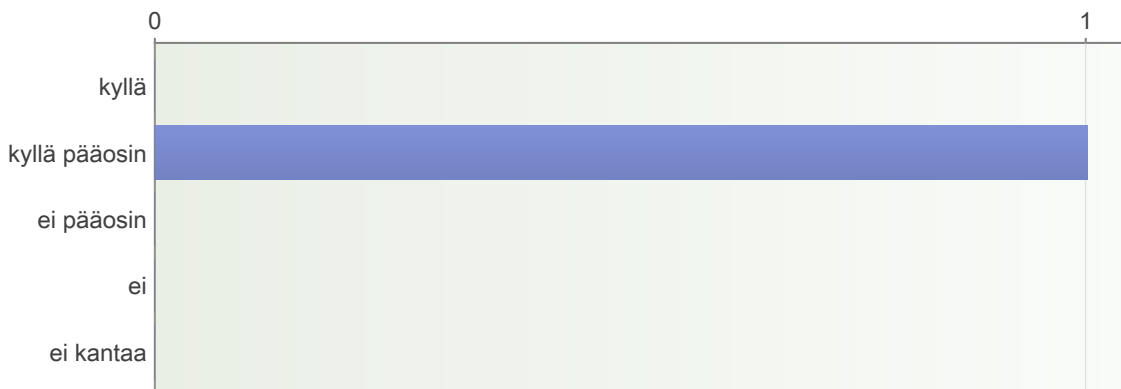
- Siirtymäajan riittävää pituutta tarveperusteiseen rahoitukseen siirtymiselle pystytään arvioimaan vasta myöhemmissä toimeenpanovaiheissa.

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntajaon muuttamisen edellytykset ja prosessi vastaavat pääosin kuntarakennelain mukaista menettelyä muutettaessa kuntajakoa. Tämän voidaan katsoa olevan luonteva tapa myös maakuntajakoa muutettaessa.

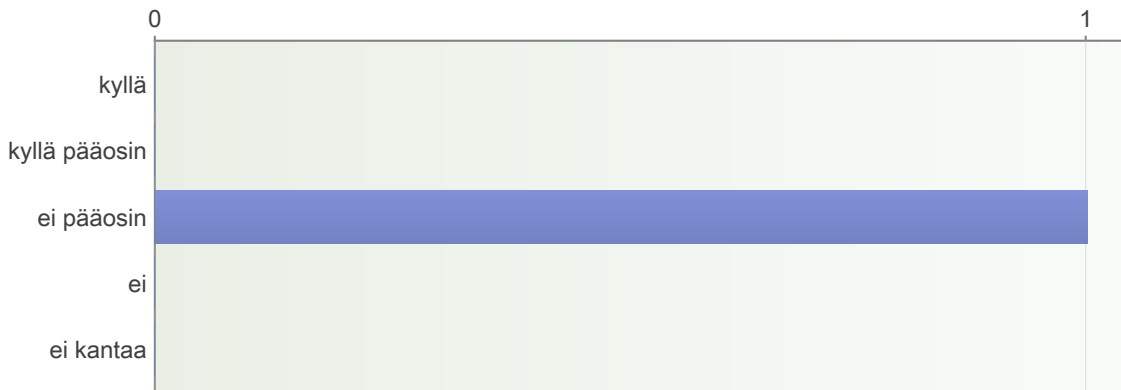
34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Vastaajien määrä: 1

- Kaikkia kuntia tulee kuulla aidosti ja kuntien omaa tahtoa kunnioittaa päätettäessä siitä, mihin maakuntaan kukin kunta kuuluu.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

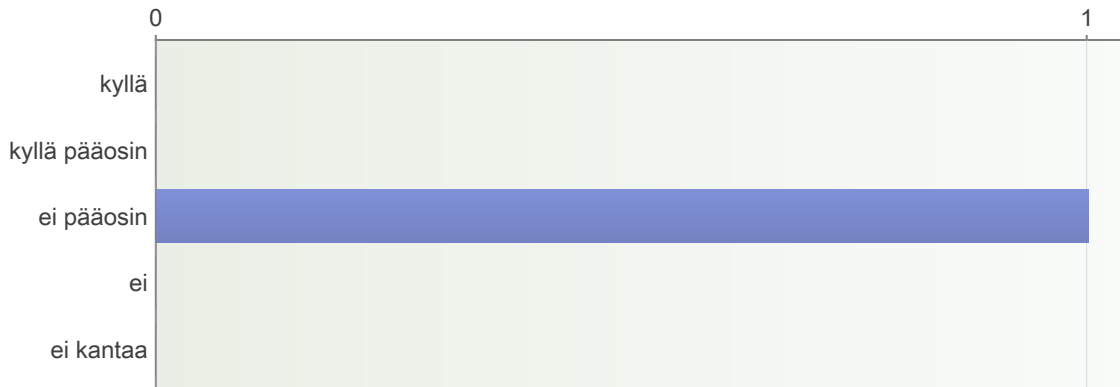

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Kunnan taloutta tulisi tarkastella kokonaisuutena eikä yksittäisten rahoitusrakenteiden muutosten kautta, jotta saadaan kattavampi kuva tulevaisuuden kunnan talouden selviytymisen edellytyksistä. Uudistus tulee lähtökohtaisesti tehdä esitettyä neutraalimmin kuntien kesken, sillä +/-100 euroa/asukas on kuntien kannalta kohtuuttoman suuri muutosvaikutus. Muutosrajoitettu rahoitusvaikutus tulee jäädyttää tasoon max. +/-50 euroa/asukas. Lisäksi uudistuksen rahoitusmalli, jolla kaikilta kunnilta leikataan verorahoitusta 12,3 %-yksikköä johtaa tilanteeseen, jossa suhteellisesti tarkastellen kuntaverotuksen erot eri kunnissa repeävät kohtuuttoman suuriksi. Uusi valtionosuusjärjestelmäluonnos ei ole rahoitusperiaatteen mukainen. Valtion tulee huolehtia siitä, että kunnilla on riittävät voimavarat niille lailla annettujen tehtävien hoitamiseen. Valtionosuuksissa ei enää huomioida yli 16 vuotiaiden osuutta. Kunnille jää edelleen tehtäviä, jotka kohdistuvat myös yli 16 vuotiaisiin. Valtionosuusjärjestelmää tulee muuttaa lainsäädännöllä siten, että kunnat saavat edelleen valtionosuuden 16 vuotta täyttäneistä. Jako-osuuden suuruus on määriteltävä kunnalle jäljelle jäävien tehtävien suhteessa. Rahoitusratkaisu on epäoikeudenmukainen eikä huomioi riittävästi tällä hetkellä tarvevakioidusti tehokkaimpien kuntien rahoituksen turvaamista. On kohtuutonta, että kunnista riippumattomista syistä vaikutus tuloveroprosenttiin on yli 0,5 prosenttiyksikköä. Sopeutus kohdennetaan käytännössä jäljelle jääviin peruspalveluihin: varhaiskasvatukseen, opetukseen, elinkeinoelämän edellytysten luomiseen jne. Omien palveluidensa lisäksi kunnat joutuvat leikkaamaan kolmannen sektorin avustuksista. Avustuksista riippuvaisten yhteisöjen toiminnan jättämää palveluaukkoa ei pystytä korvaamaan. Vaikutusten arvioinnissa tätä haitallista kokonaisvaikutusta ei avoimesti tuoda esiin. Uudistus tarkoittaa useimmissa kunnissa palvelutason laskemista nykytasosta. Rahoitusratkaisun oikeudenmukaisuus tulee huomioida lainsäädännössä. Tässä vaiheessa kyse on kuitenkin kuntien valtionosuusjärjestelmän sopeuttamisesta maakuntauudistukseen. Tästä syystä kuntien valtionosuusjärjestelmästä on tulossa erittäin vaikeasti hahmotettava. Uuden järjestelmän valmistelu tulee aloittaa heti. Kunnan taloutta tulisi tarkastella kokonaisuutena eikä yksittäisten rahoitusrakenteiden muutosten kautta, jotta saadaan kattavampi kuva tulevaisuuden kunnan talouden selviytymisen edellytyksistä.

36. 34. Ovatko valtiosuusstandardit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Perustuslain rahoitusperiaate edellyttää, että kunnille turvataan riittävät voimavarat niille jäävien tehtävien hoitamiseksi. Valmistettava lakiesityskokonaisuus kaventaa Lempäälän kunnan taloudellista liikkumavaraa sille jäävien tehtävien ja velkojen hoitamiseen. Kuntien valtiosuusjärjestelmän uudistamisen valmistelu tulee aloittaa heti, koska oletettavasti se tulee olemaan kuntien tasapuolisen kohtelun kannalta erittäin haasteellinen prosessi. Valmistelussa tulee ottaa huomioon kasvukuntien muita suuremmat selviytymisen haasteet palvelukysyntään vastaamisessa. Hyte-kertoimissa tulee huomioida taide- ja kulttuuripalvelujen järjestäminen ja niiden hyvinvointia edistävä vaikutus.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtiosuuskokonaisuudesta.

Vastaajien määrä: 1

- 1.8.2014 voimaanastuneen oppilas- ja opiskelijahuoltolain ensisijainen tehtävä on yhteisöllinen oppilashuolto, jonka tuloksellinen toteuttaminen edellyttää kuraattoreilta ja psykologeilta koulu yhteisön tuntemista ja tiivistä läsnäoloa koulu yhteisössä. Yhteisöllistä ja yksilökohtaista opiskelu huoltoa ei voi erottaa toisistaan, koska ne muodostavat toiminallisen kokonaisuuden. Niiden erottaminen toisistaan on keinotekoisia ja käytännön toimintaa hankaloittavaa. Kuraattorien ja psykologien toimintaa säätelee myös perusopetuslaki ja opetussuunnitelman perusteet oppilas- ja opiskelijahuoltolain ohella. Kuraattorien ja psykologien lakisääteisen tehtävän hoitamisen kannalta on tärkeää kiinteä yhteistyö koulun hallinnon ja perusopetuksen hallinnon kesken. Maakuntahallinnosta käsin työskenteleminen saattaisi pikemminkin heikentää kuin lisätä kuraattori- ja psykologipalvelujen tehoa ja laatua.

38. 36. Pidätekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Kannustimilla on merkittävä rooli toiminnan tehostamisessa, jota uudistuksella tavoitellaan. Esityksessä on lähdetty siitä rajauksesta, että rahoitus maakuntien toimintaan kerätään kokonaisuudessaan valtion verotuksen kautta. Lähtökohta on ongelmallinen kannustimien kannalta. Jos valtio ulosmittaa kunkin alueen aikaansaaman tehokkuushyödyn pois alueelta itseltään, alueella ei ole mahdollisuuksia tehostaa toimintaansa. Kun veroprosentteja uudistuksen yhteydessä leikataan 12,30 prosenttiyksiköllä vuonna 2019, tärkeää on siirtää kunnallisverotuksessa tehtäviä vähennyksiä valtionverotuksessa tehtäviksi. Näin kuntien tuloveroprosenttien tuotto (ns. efektiivinen veroaste) vastaisi paremmin todellista tuottoa.

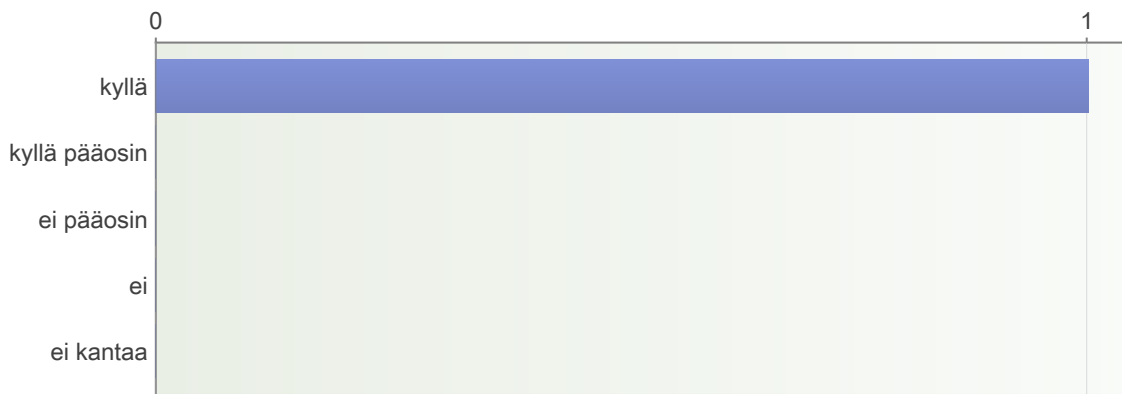
39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Vastaajien määrä: 1

- Ehdotus kiinteistöveron säilyttämisestä puhtaasti kunnallisena verona on kannatettava esitys. Kuntien oikeus yhteisöveron tuottoon on säilytettävä, sillä yhteisöverotulot toimivat aitona kannustimena kunnan elinvoiman ja elinkeinopolitiikan kehittämisessä.
Kunnan tuloveroprosentin ilmoittaminen jatkossa prosentin kymmenyksen tarkkuudella neljännesprosenttiyksikön sijaan on perusteltu muutos.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Vastaajien määrä: 1

- Varhemaksuja koskeva säätelyä tulee tässä yhteydessä muuttaa. Kuntatyönantajien vastuu työkyvyttömyyseläkkeelle siirtävästä palkansaajasta tulisi olla vain kaksi vuotta liikkeen luovutuksesta eli lähtökohtaisesti 31.12.2020 saakka. Tämän jälkeen varhemaksusta vastaa se työnantaja maakuntakonsernissa, jonka palveluksessa palkansaaja on.

Tukipalveluhenkilöstön asema siirtymätilanteessa ja tulevassa organisaatiossa täytyy lakiluonnoksissa määritellä selkeämmin.

Liikkeenluovutuksen jälkeen peruskuntaan jää edelleen maakunnan palvelukseen siirtyneen henkilöstön eläkevastuita. Näihin eläkemaksuihin pitää kuntien saada rahoitus.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Tilanne on tällä hetkellä vaikea arvioida erityisesti peruskuntiin jäävien lakisääteisten tehtävien rahoituksen riittävyyden osalta.

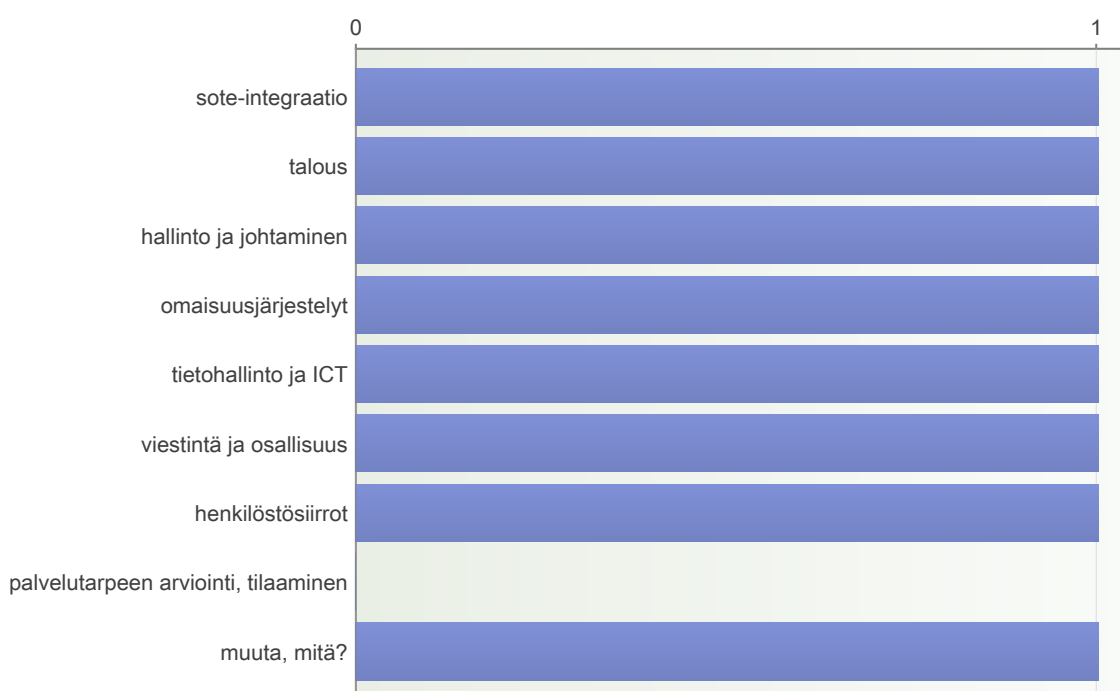
44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoritua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Tämänhetkisillä tiedoilla arvioiden mm. maakunnan verotusoikeuden puuttuminen ja rahoituskustannusten todennäköinen kasvaminen vaikeuttavat suoritumista lakisääteisistä tehtävistä.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: muuta, mitä?

- arkistointi ja asianhallinta

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Tähän mennessä valmistelussa ei ole tehty perusteellista vaikuttavuusarviota liikkeenluovutuksessa luovuttavien kuntien näkökulmasta ja sellainen tarvitaan välittömästi.

Kunnan ja maakunnan jäykkä toimivaltaraja uhkaa aiheuttaa päällekkäisyyksiä ja palveluaukkoja. Maakuntalakia säädettäessä tulee huomioida, että lainsäädännöllä ei tarpeettomasti estetä mahdollisuutta kuntien ja maakuntien väliseen joustavaan yhteistyöhön eri tilanteissa. Kuntien ja maakuntien yhteistyölle ei tule luoda lainsäädännöllisiä esteitä. Paikallisesti ja alueellisesti erilaiset ratkaisut tulee mahdollistaa lainsäädännöllä.

Uudistus perustuu vahvasti perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon uudistamisnäkökulmaan. Sosiaalipalvelut ovat jääneet käytännössä huomiotta valmistelussa.

Valmistelussa ei ole riittävästi huomioitu muutoksen vaikutuksia kuntien toimintaedellytyksiin, palvelutuotantoon ja tehtäviin.

Lempäälä pitää tärkeänä että valmistelun jatkotyössä turvataan aidon demokratian toteutuminen ja asiakkaiden / kuntalaisen vaikutusmahdollisuudet.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.